

Prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor și nomazilor

Fișă informativă

2 august 2023

Prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor și nomazilor

Fișă informativă

Secretariatul Comisiei
Europene împotriva Rasismului
și Intoleranței (ECRI)

Consiliul Europei

Foto copertă: © Consiliul Europei
© Consiliul Europei, august 2023

Vă rugăm să țineți seama că prezentul document este o traducere. Dacă aveți dubii asupra sensurilor, consultați versiunile originale în engleză și franceză.

Cuprins

Introducere	7
Cadrul de politici și colectarea datelor	8
Colectarea datelor	8
Strategii și planuri de acțiune sau programe naționale	8
Elaborare și finanțare	8
Implementare, monitorizare și evaluare	9
Prevenire	10
Informare	10
Mass-media	10
Educație incluzivă	10
Consolidarea capacității și sprijinirea municipalităților	10
Mediatori romi	11
Împuternicirea reprezentanților și organizațiilor romilor	11
Organizații ale societății civile care promovează egalitatea pentru romi și sprijină romii	11
Protecție și sprijin	12
Educație	12
Frecventarea învățământului	12
Interzicerea plasării nejustificate a copiilor romi în școli speciale	12
Interzicerea segregării copiilor romi în grădinițe și școli	12
Locuințe	13
Accesul la locuințe decente	13
Interzicerea segregării în materie de locuințe	13
Garanții adecvate în ceea ce privește evacuările	14
Ocuparea forței de muncă	14
Asistența medicală	14
Responsabilitățile persoanelor publice și ale mass-mediei în combaterea discursului de incitare la ură	15
Urmărirea penală și aplicarea legii: combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva romilor	16
Prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor de către autoritățile responsabile de aplicarea legii	16

Prezenta fișă informativă a fost elaborată de Secretariatul Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI). Scopul său este de a prezenta principalele recomandări ale ECRI cu privire la prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor și nomazilor,¹ astfel cum reies în special din rapoartele de țară ale ECRI adoptate și publicate în contextul celui de-al cincilea și celui de-al șaselea ciclu de monitorizare din perioada 2013-2023.

1 Cu excepția cazului în care se specifică altfel, în prezenta fișă informativă termenul „rom” îi include nu numai pe romi, ci și pe sinti, kale, ashkali, „egipteni”, manush și grupuri de populații înrudite din Europa, alături de nomazi (a se vedea, în acest sens, Recomandarea de Politică Generală Nr. 13 privind combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor).

Introducere

În activitatea sa de monitorizare cu privire la prevenirea și combaterea antițigănistului și a discriminării împotriva romilor și nomazilor, ECRI s-a bazat pe două recomandări de politică generală pe această temă, cea din urmă fiind **Recomandarea de Politică Generală (RPG) Nr. 13 privind combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor**, adoptată în 2011 și revizuită în 2020.² La elaborarea recomandărilor sale de politică generală, ECRI s-a bazat pe concluziile sale din rapoartele de țară și a luat în considerare jurisprudența evolutivă a Curții Europene a Drepturilor Omului care interpretează Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și recomandările relevante ale Comitetului de Miniștri și rezoluțiile Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. De asemenea, a luat în considerare activitatea Comitetului Consultativ al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, a Comitetului european pentru drepturile sociale, a Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei, a Comitetului Organizației Națiunilor Unite pentru eliminarea discriminării rasiale (CERD), a Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) și a Uniunii Europene (UE).

Recomandarea de Politică Generală (RPG) Nr. 13 privind combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor

Antițigănistul este "o formă specifică de rasism, o ideologie bazată pe superioritate rasială, o formă de dezumanizare și de rasism instituțional, nutrit de discriminare istorică, exprimat, între altele, prin violență, discurs de ură, exploatare, stigmatizare și prin cea mai flagrantă formă de discriminare."

Prezenta fișă informativă se dorește a fi un instrument de completare a Recomandării de Politică Generală (RPG) Nr. 13 a ECRI și a altor recomandări de politică generală relevante pentru acest subiect³ prin oferirea unei imagini de ansamblu a celor mai recente recomandări formulate de ECRI ca urmare a activităților sale de monitorizare la nivel de țară și a observării principalelor tendințe din Europa în ultimii ani. De asemenea, prezenta fișă informativă ar trebui considerată un document neexhaustiv, menit să evolueze, deoarece ECRI se poate confrunta în mod regulat cu noi probleme, cum ar fi crizele sanitare, umanitare și de altă natură care afectează situația romilor și a nomazilor, sau dezvoltarea de noi tehnologii care pot avea un impact pozitiv sau negativ asupra vieții romilor și nomazilor. În plus, recomandările ECRI nu ar trebui să fie luate în considerare separat de standardele relevante ale Consiliului Europei și de alte standarde internaționale.

În egală măsură, ar trebui avut în vedere faptul că natura exactă a recomandărilor ECRI, precum și contextele juridice și domeniile de acțiune în care au fost formulate aceste recomandări pot varia în mod semnificativ, în funcție de circumstanțele aferente țărilor în cauză.

² A se vedea, de asemenea, RPG Nr. 3 a ECRI cu privire la combaterea rasismului și intoleranței față de romi, adoptată în 1998.

³ A se vedea, în special, RPG Nr. 7 cu **privire la legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale**, RPG Nr. 10 cu **privire la combaterea rasismului și a discriminării rasiale în și prin educația școlară**, RPG Nr. 14 cu **privire la combaterea rasismului și a discriminării rasiale în ocuparea forței de muncă** și RPG Nr. 15 cu **privire la combaterea discursului de incitare la ură**.

Colectarea datelor

1. Autoritățile ar trebui să instituie un sistem de colectare de date cuprinzătoare și defalcate în funcție de gen privind egalitatea romilor, în special în domeniile educației, ocupării forței de muncă, locuințelor și asistenței medicale. Colectarea datelor ar trebui să respecte principiile consimțământului informat, autoidentificării, confidențialității și utilizării exclusive pentru promovarea egalității romilor.⁴
2. Sistemul de colectare a datelor instituit de autorități ar trebui să includă toate formele de incidente motivate de ură împotriva romilor/nomazilor. Datele privind orice motivație pârtoitoare a incidentelor de discurs de incitare la ură și violență împotriva romilor/nomazilor raportate instituțiilor de aplicare a legii⁵, precum și măsurile luate de autoritățile judiciare ar trebui înregistrate în mod sistematic. Aceste date ar trebui să fie făcute publice. În acest sens, autoritățile ar trebui să se bazeze pe experiența și expertiza instituțiilor de aplicare a legii, a parchetelor, a organismelor de promovare a egalității și a organizațiilor relevante ale societății civile.⁶

Strategii și planuri de acțiune sau programe naționale

ELABORARE ȘI FINANȚARE

3. În strânsă consultare cu membrii comunităților de romi/nomazi, autoritățile ar trebui să elaboreze o strategie națională cuprinzătoare și/sau un plan de acțiune sau un program detaliat privind egalitatea romilor/nomazilor în toate domeniile vieții: educație, locuri de muncă, locuințe și asistență medicală. Autoritățile ar trebui să se asigure că acestea sunt elaborate pe baza datelor privind egalitatea și luând în considerare orice evaluare recentă a proiectelor privind romii/nomazii. Pentru toate obiectivele și măsurile incluse în strategia națională și/sau în planul sau programul de acțiune național, autoritățile ar trebui să introducă indicatori, cifre de referință și cifre țintă, un calendar, și să desemneze organismele administrative și funcționarii superiori responsabili cu punerea lor în aplicare.⁷
4. Autoritățile ar trebui să aloce fonduri adecvate pentru a asigura eficacitatea strategiei naționale și/sau a planului de acțiune sau a programului național. După caz, bugetul ar trebui să identifice clar nevoile financiare neacoperite de bugetul de stat pentru a beneficia de finanțare din partea donatorilor.⁸

4 A se vedea, *inter alia*, **raportul ECRI privind Republica Cehă** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 96; **raportul ECRI privind Bulgaria** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 85; **raportul ECRI privind Italia** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 86; **raportul ECRI privind Ucraina** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 60 (în ordinea publicării, de la cele mai recente la cele mai vechi).

5 În sensul prezentei fișe informative, termenii „instituții responsabile de aplicare a legii”, „autorități responsabile de aplicarea legii” și „poliție” se referă la diferite categorii de profesioniști și servicii publice cărora li s-au încredințat competențe polițienești (spre exemplu, poliția federală sau națională, jandarmeria, poliția locală, poliția de frontieră sau serviciul de pază al frontierelor).

6 A se vedea, *inter alia*, **raportul ECRI privind Elveția** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 55; **raportul ECRI privind Belgia** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 41; **raportul ECRI privind Albania** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 26; **raportul ECRI privind Irlanda** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 26; **raportul ECRI privind Republica Moldova** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 57.

7 A se vedea, *inter alia*, **raportul ECRI privind Austria** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 95; **raportul ECRI privind Slovacia** (al șaselea ciclu de monitorizare) § 80; **raportul ECRI privind Bosnia și Herțegovina** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 75; **raportul ECRI privind Regatul Unit** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 109.

8 Ibidem; **raportul ECRI privind Albania** (al cincilea ciclu de monitorizare) § 57.

IMPLEMENTARE, MONITORIZARE ȘI EVALUARE

5. Implementarea strategiei naționale și/sau a planului de acțiune sau a programului național ar trebui să fie coordonată îndeaproape de autoritățile centrale, regionale și locale. Ar trebui stabilită o repartizare clară a responsabilităților între autorități. În plus, ar trebui asigurată o cooperare strânsă cu comunitățile de romi/nomazi în toate etapele punerii în aplicare.⁹
6. Implementarea strategiilor naționale și/sau a planurilor de acțiune privind romii poate fi îmbunătățită prin lansarea unor programe-pilot la nivel local pentru a aborda provocările locale pentru incluziunea romilor, cu implicarea deplină a tuturor părților interesate.¹⁰
7. Autoritățile ar trebui să ia în considerare vulnerabilitățile sporite ale multor romi ca urmare a pandemiei de COVID-19 sau a altor crize care îi afectează în implementarea strategiei naționale și/sau a planului de acțiune sau a programului național.¹¹
8. Autoritățile ar trebui să instituie un mecanism de monitorizare și răspundere pentru implementarea strategiei naționale și/sau a planului de acțiune sau a programului, în care sunt reprezentate comunitățile rome.¹² Implementarea ar trebui, de asemenea, să facă obiectul unei evaluări independente periodice, cu participarea unei reprezentări cât mai largi și mai diverse a romilor/nomazilor. Acest lucru ar trebui realizat în vederea elaborării unor indicatori de progres măsurabili și a stabilirii unui mecanism național global și coerent de implementare a strategiei și/sau a planului de acțiune sau a programului.¹³

9 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Franța (al șaselea ciclu de monitorizare) § 93; **raportul** ECRI privind România (al cincilea ciclu de monitorizare) § 70; **raportul** ECRI privind Grecia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 104.

10 A se vedea **raportul** ECRI privind Ungaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 77.

11 A se vedea **raportul** ECRI privind Bulgaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 99.

12 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Serbia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 76; **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 58.

13 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Franța (al șaselea ciclu de monitorizare), § 93; **raportul** ECRI privind Slovacia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 80; **raportul** ECRI privind Suedia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 79.

Prevenire

Informare

9. Autoritățile ar trebui să promoveze o mai bună cunoaștere a comunităților de romi, precum și promovarea dialogului intercultural. Romii și organizațiile romilor ar trebui să fie implicate pe deplin în elaborarea, planificarea și implementarea campaniilor de sensibilizare.¹⁴
10. Autoritățile ar trebui să desfășoare campanii de informare și promovare pentru a se asigura că romii sunt pe deplin conștienți de drepturile lor.¹⁵

Mass-media

11. După caz și fără a aduce atingere independenței mass-mediei, autoritățile ar trebui să inițieze un proces în care mass-media și organizațiile lor reprezentative să elaboreze politici de abordare a rutinelor și reflexelor care pot face ca acoperirea mediatică să aibă un efect stigmatizant asupra romilor.¹⁶

Educație incluzivă

12. Orice material rasist sau material care încurajează stereotipurile sau prejudecățile împotriva romilor și altor grupuri de interes pentru ECRI ar trebui eliminat din manuale.¹⁷
13. Autoritățile ar trebui să monitorizeze și să evalueze în ce măsură elevii învață despre diversitate, culturi diferite și istoria romilor și a altor minorități și în ce măsură profesorii promovează înțelegerea interculturală.¹⁸
14. Autoritățile ar trebui să se asigure că toate școlile sunt încurajate să pună în aplicare o politică de prevenire, monitorizare și răspuns la incidentele rasiste, inclusiv hărțuire, cu instrucțiuni pentru elevi, profesori și părinți. Autoritățile ar trebui să treacă de la activități generale anti-bullying la dezvoltarea și implementarea modulelor specifice împotriva agresiunii copiilor și tinerilor romi.¹⁹

Consolidarea capacității și sprijinirea municipalităților

15. Autoritățile ar trebui să ofere municipalităților sprijin pentru consolidarea capacității de incluziune a romilor, în special în vederea asigurării furnizării de servicii adecvate și a unor abordări și acțiuni armonizate la nivel local în întreaga țară.²⁰

14 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Danemarca (al șaselea ciclu de monitorizare) § 114; **raportul** ECRI privind Cehia (al cincilea ciclu de monitorizare), § 72.

15 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Letonia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 74.

16 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Olanda (al cincilea ciclu de monitorizare) § 44; **raportul** ECRI privind Elveția (al cincilea ciclu de monitorizare) § 33.

17 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Turcia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 88.

18 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Norvegia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 19.

19 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 11; **raportul** ECRI privind Ucraina (al cincilea ciclu de monitorizare) § 75.

20 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Cehia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 96; **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 66.

Mediatori romi

16. Autoritățile ar trebui să instituționalizeze, să extindă și să finanțeze activitatea mediatorilor romi în domeniile sănătății, educației și ocupării forței de muncă.²¹

Împuternicirea reprezentanților și organizațiilor romilor

17. Autoritățile ar trebui să ia măsuri menite să împuternicească reprezentanții și organizațiile romilor în chestiuni care privesc romii. Spre exemplu, ar trebui luate măsuri pentru a ajuta comunitățile rome să își consolideze propriile capacități pentru a permite crearea de oportunități mai bune pentru generațiile mai tinere de romi în domeniul educației și al ocupării forței de muncă.²²

Organizații ale societății civile care promovează egalitatea pentru romi și sprijină romii

18. Autoritățile ar trebui să se asigure că organizațiile societății civile sunt în măsură să ofere servicii de sprijin romilor și altor grupuri de interes pentru ECRI. În acest context, dacă este cazul, autoritățile ar trebui să revizuiască legislația relevantă referitoare la înregistrarea ONG-urilor și să depună toate eforturile pentru a pune la dispoziția acestor ONG-uri finanțare pentru furnizarea de servicii.²³
19. Ar trebui asigurat un spațiu deschis și democratic pentru ca organizațiile societății civile să discute rasismul împotriva romilor și altor grupuri aflate în situații vulnerabile, împreună cu reprezentanți ai organismelor de stat, ai autorităților locale și ai altor actori din sectorul privat.²⁴

21 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Germania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 101; **raportul** ECRI privind Bulgaria (al șaselea ciclu de monitorizare) §§ 82, 99; **raportul** ECRI privind Republica Moldova (al cincilea ciclu de monitorizare) § 80; **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 67.

22 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Norvegia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 101; **raportul** ECRI privind Austria (al cincilea ciclu de monitorizare) § 74.

23 A se vedea **raportul** ECRI privind Cipru (al șaselea ciclu de monitorizare) § 115.

24 A se vedea **Raportul anual privind activitățile ECRI pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2022** § 32.

FRECVENTAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

20. Autoritățile ar trebui să ia măsuri eficiente pentru a îmbunătăți situația copiilor romi în sectorul educației. Acestea ar trebui să se asigure că învățământul preșcolar este disponibil pentru toți copiii romi, că programele asigură o predare de calitate și o stăpânire suficientă a viitoarei limbi de predare înainte de intrarea copiilor în școala primară. Părinții romi ar trebui, de asemenea, sprijiniți, astfel încât să își poată permite să-și trimită copiii la grădiniță.²⁵
21. Autoritățile ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare un set de măsuri pentru a se asigura că numărul copiilor romi/nomazi care finalizează învățământul obligatoriu crește semnificativ. În acest scop, autoritățile ar trebui să asigure înscrierea efectivă a acestor copii în învățământul preșcolar, primar și secundar și să instituie un mecanism eficace de monitorizare a abandonului școlar la nivel primar și secundar pentru a asigura prezența copiilor romi/nomazi și, astfel, pentru a atenua riscul de abandon școlar.²⁶

INTERZICEREA PLASĂRII NEJUSTIFICATE A COPIILOR ROMI ÎN ȘCOLI SPECIALE

22. Orice practică de plasare a copiilor romi care nu au dificultăți de învățare în școli speciale ar trebui oprită, iar copiii deja afectați de astfel de practici ar trebui integrați în școlile obișnuite. Părinții romi ar trebui să fie informați în mod adecvat cu privire la ceea ce presupune școlarizarea în școli speciale.²⁷

INTERZICEREA SEGREGĂRII COPIILOR ROMI ÎN GRĂDINIȚE ȘI ȘCOLI

23. După caz, autoritățile ar trebui să elaboreze o politică împotriva segregării în educație și să asigure punerea în aplicare efectivă a acesteia. Autoritățile ar trebui să monitorizeze îndeaproape situația și să se asigure că orice formă de segregare *de facto* care afectează copiii romi în grădinițe și școli este eliminată.²⁸

25 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Bulgaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 69; **raportul** ECRI privind Slovacia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 132; **raportul** ECRI privind Serbia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 80, **raportul** ECRI privind Croația (al cincilea ciclu de monitorizare) § 75.

26 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Franța (al șaselea ciclu de monitorizare) § 107; **raportul** ECRI privind Grecia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 96; **raportul** ECRI privind Croația (al cincilea ciclu de monitorizare) § 75.

27 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Macedonia de Nord (al cincilea ciclu de monitorizare) § 72 (începând cu 12 februarie 2019, denumirea oficială a „Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei” s-a schimbat în Macedonia de Nord); **raportul** ECRI privind Estonia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 89; **raportul** ECRI privind Ungaria (al cincilea ciclu de monitorizare) § 113; **raportul** ECRI privind Slovacia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 130.

28 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Ungaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 83; **raportul** ECRI privind Bulgaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 66; **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 47; **raportul** ECRI privind Cehia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 83; **raportul** ECRI privind România (al cincilea ciclu de monitorizare) § 75.

Locuințe

ACCESUL LA LOCUINȚE DECENTE

24. Autoritățile ar trebui să adopte o abordare integrată a problemei accesului romilor la locuințe prin asigurarea implicării romilor în procesele decizionale privind crearea și alocarea de locuințe. Autoritățile ar trebui, *inter alia*, (i) să investească în crearea unui număr suficient de situri pentru a răspunde nevoilor comunităților rome, (ii) să ofere locuințe sociale suficiente și adecvate membrilor vulnerabili ai comunităților rome și (iii) să colaboreze cu agențiile de închiriere și asociațiile de proprietari privați pentru a depăși orice prejudecăți împotriva romilor pe piața imobiliară din sectorul privat.²⁹
25. Autoritățile ar trebui să ia măsuri pentru a remedia situația romilor/nomazilor care trăiesc în așezări cu condiții inadecvate. Ar trebui asigurate condiții de trai decente și sigure, inclusiv în bidonvurile, dacă acestea există. Spre exemplu, autoritățile ar trebui să se asigure că toți romii/nomazii au acces practic la o alimentare cu apă potabilă în așezările lor sau în imediata vecinătate a acestora.³⁰
26. După caz, autoritățile ar trebui să își intensifice eforturile de reglementare a locuințelor neregulate, asigurându-se că orice inițiativă luată în acest sens include romii.³¹
27. Caravanele aparținând romilor cu un stil de viață itinerant/nomazilor ar trebui recunoscute ca tip de locuințe. În cooperare cu asociațiile care reprezintă romii/nomazii, autoritățile ar trebui să efectueze un studiu al nevoilor reale de parcare cu privire la numărul de locuri disponibile, accesul la serviciile esențiale și igienă, nivelul de risc al locației. Autoritățile ar trebui, de asemenea, să ia măsurile necesare pentru a permite locuitorilor caravanelor să obțină o adresă de referință.³²

INTERZICEREA SEGREGĂRII ÎN MATERIE DE LOCUINȚE

28. Autoritățile ar trebui să ia măsurile necesare pentru a permite orice proces de desegregare a romilor în sectorul locuințelor. Acestea ar trebui să închidă orice locuințe segregate pentru romi și să mute locuitorii în zone în care se pot amesteca și se pot integra cu restul societății.³³

29 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Elveția (al șaselea ciclu de monitorizare) § 104; **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 71; **raportul** ECRI privind Lituania (al cincilea ciclu de monitorizare) § 71.

30 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Slovacia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 98; **raportul** ECRI privind Slovenia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 89; **raportul** ECRI privind Grecia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 112; **raportul** ECRI privind Irlanda (al cincilea ciclu de monitorizare) § 70.

31 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind România (al cincilea ciclu de monitorizare) § 78; **raportul** ECRI privind Albania (al cincilea ciclu de monitorizare) § 74.

32 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Franța (al șaselea ciclu de monitorizare) § 99; **raportul** ECRI privind Belgia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 91.

33 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 71; **raportul** ECRI privind Cipru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 66.

GARANȚII ADECVATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE EVACUĂRILE

29. Autoritățile ar trebui să se asigure că romii care pot fi evacuați din casele lor (din cauza condițiilor precare sau a situării lor în așezări informale) beneficiază de toate garanțiile prevăzute de acordurile internaționale. În special, aceștia ar trebui să fie informați cu suficient timp înainte cu privire la orice decizie de evacuare și să beneficieze de o protecție juridică adecvată. De asemenea, aceștia nu ar trebui evacuați fără posibilitatea de a fi recazați într-o locuință decentă. În plus, autoritățile ar trebui să ia măsuri pentru a preveni orice utilizare a forței ilegale, inutile sau disproporționate în timpul evacuărilor.³⁴

Ocuparea forței de muncă

30. Ar trebui luate măsuri specifice de combatere a prejudecăților împotriva romilor pe piața muncii. Autoritățile ar trebui să își extindă programele pentru a încuraja ocuparea forței de muncă în rândul romilor, atât în sectorul public, cât și în cel privat, inclusiv prin acțiuni pozitive. Spre exemplu, autoritățile ar trebui să extindă activitățile de formare profesională și programele active de ocupare a forței de muncă pentru romi, inclusiv pentru cei care au absolvit doar învățământul primar sau nu au nicio educație formală, precum și pentru cei care au frecventat școala, dar au rămas analfabeți. În plus, romii care nu sunt înregistrați ca șomeri ar trebui, de asemenea, să fie încurajați în mod activ să participe la aceste activități printr-o cooperare strânsă cu autoritățile locale.³⁵
31. Autoritățile ar trebui să acorde o prioritate sporită angajării unui număr proporțional de romi în administrația publică și să se asigure că aceștia beneficiază de condiții de muncă la fel de stabile ca și ceilalți funcționari publici.³⁶
32. Ar trebui adoptate subvenții și/sau stimulente în politicile de ocupare a forței de muncă în vederea creșterii autonomiei economice a tinerilor romi.³⁷

Asistența medicală

33. După caz, autoritățile ar trebui să asigure o evaluare independentă a nivelului de discriminare a romilor în sectorul sănătății, ca bază pentru acțiunile viitoare, și să se asigure că romii beneficiază de asigurări de sănătate.³⁸
34. După caz, autoritățile sanitare ar trebui să reamintească medicilor că discriminarea pacienților din cauza apartenenței lor la etnia romă sau la alte etnii reprezintă o încălcare a eticii medicale. În cazuri dovedite, organele competente ar trebui să ia în considerare revocarea licenței practicianului.³⁹

34 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 58; **raportul** ECRI privind România (al cincilea ciclu de monitorizare) § 78.

35 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Slovacia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 98; **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 51; **raportul** ECRI privind Ungaria (al cincilea ciclu de monitorizare) § 88; **raportul** ECRI privind Lituania (al cincilea ciclu de monitorizare) § 72.

36 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Croația (al cincilea ciclu de monitorizare) § 82; **raportul** ECRI privind Serbia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 91; **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 76.

37 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 74.

38 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Lituania (al cincilea ciclu de monitorizare) § 72.

39 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Macedonia de Nord (al cincilea ciclu de monitorizare) § 69.

35. Autoritățile ar trebui să pună capăt oricăror practici de segregare și discriminare a femeilor rome în departamentele de obstetrică din spitale.⁴⁰
36. Autoritățile ar trebui să înființeze o comisie independentă de anchetă care să investigheze orice presupusă practică de sterilizare a femeilor rome fără consimțământul lor liber și informat și să propună un sistem de compensare.⁴¹

Responsabilitățile persoanelor publice și ale mass-mediei în combaterea discursului de incitare la ură

37. Persoanele publice, inclusiv liderii politici din toate partidele, ar trebui puternic încurajate să facă declarații publice prin care să condamne discursurile de incitare la ură împotriva romilor. Acestea ar trebui, de asemenea, să încurajeze alte persoane publice să condamne astfel de acte și să inițieze contradiscursuri.⁴²
38. Respectând principiul independenței mass-mediei, autoritățile ar trebui să înființeze organisme de reglementare eficiente care să poată monitoriza incidentele de discursuri de incitare la ură împotriva romilor în presa scrisă, în serviciile mass-media audio și audiovizuale, precum și în serviciile de internet. Autoritățile ar trebui să confere autorităților de reglementare a serviciilor mass-media posibilitatea de a impune sancțiuni adecvate în cazurile de exprimare rasistă și intolerantă.⁴³

⁴⁰ **Raportul** ECRI privind Slovacia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 101.

⁴¹ Ibidem.

⁴² A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Albania (al șaselea ciclu de monitorizare) § 35; **raportul** ECRI privind Cehia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 46; **raportul** ECRI privind Ungaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 50.

⁴³ A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Grecia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 52; **raportul** ECRI privind Macedonia de Nord (al cincilea ciclu de monitorizare) § 32; **raportul** ECRI privind Portugalia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 44.

Urmărirea penală și aplicarea legii: combaterea infracțiunilor motivate de ură împotriva romilor

39. În cazurile de violență și alte infracțiuni împotriva romilor, autoritățile ar trebui să se asigure că posibila existență a motivelor bazate pe prejudecată/ură este investigată în mod corespunzător. Poliția ar trebui să primească instrucțiuni clare în acest sens și ar trebui să ia în considerare posibilitatea existenței motivelor bazate pe prejudecată/ură încă de la începutul procedurilor penale.⁴⁴ Poliția și parchetele ar trebui, de asemenea, să adopte instrucțiuni obligatorii privind înregistrarea și investigarea unor astfel de infracțiuni. Autoritățile ar trebui să se asigure că autorii unei astfel de infracțiuni sunt trași la răspundere.⁴⁵
40. Pentru a remedia (potențiala) subraportare, autoritățile ar trebui să pună în aplicare măsuri de consolidare a încrederii pentru a întări relațiile dintre poliție și romi. Ar trebui instituite și instituționalizate cadre locale, regionale și naționale pentru un dialog și o cooperare regulate și durabile cu romii și cu alte grupuri aflate în situații vulnerabile, precum și cu organizațiile societății civile care colaborează cu aceștia. Ar trebui angajați ofițeri de legătură ai poliției pentru relația cu comunitățile în cauză. Parchetele ar trebui, de asemenea, să desemneze persoane de contact.⁴⁶

Prevenirea și combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor de către autoritățile responsabile de aplicarea legii

41. Autoritățile ar trebui să ia măsuri eficiente pentru a încuraja romii, victime și martori ai abuzurilor poliției, să depună plângere la poliție, să le ofere sprijin adecvat și să se asigure că poliția este mai responsabilă pentru acțiunile sale.⁴⁷
42. Autoritățile ar trebui să organizeze cursuri de formare a polițiștilor cu privire la problemele care afectează populația romă, să promoveze recrutarea romilor în serviciile de poliție și să se asigure că ofițerii de poliție romi se bucură de șanse egale pentru dezvoltarea carierei.⁴⁸

44 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Croația (al cincilea ciclu de monitorizare) § 61; **raportul** ECRI privind Republica Moldova (al cincilea ciclu de monitorizare) § 68; **raportul** ECRI privind Muntenegru (al cincilea ciclu de monitorizare) § 49.

45 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Bulgaria (al șaselea ciclu de monitorizare) § 47; **raportul** ECRI privind România (al cincilea ciclu de monitorizare) § 58; **raportul** ECRI privind Turcia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 57.

46 A se vedea, *inter alia*, **raportul** ECRI privind Cehia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 38; **raportul** ECRI privind Republica Moldova (al cincilea ciclu de monitorizare) § 68; **raportul** ECRI privind Spania (al cincilea ciclu de monitorizare) § 53; **raportul** ECRI privind Turcia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 42; **raportul** ECRI privind Serbia (al cincilea ciclu de monitorizare) § 50.

47 **Raportul anual privind activitățile ECRI pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2022** § 26; **raportul** ECRI privind Grecia (al șaselea ciclu de monitorizare) § 112.

48 **Raportul anual privind activitățile ECRI pentru perioada 1 ianuarie-31 decembrie 2022** § 26.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) este un organism unic de monitorizare a drepturilor omului, specializat în chestiuni legate de lupta împotriva rasismului, discriminării (pe motive de "rasă", origine etnică/națională, culoare, cetățenie, religie, limbă, orientare sexuală și identitate de gen), xenofobiei, antisemitismului și intoleranței în Europa.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) a fost înființată cu ocazia primului summit al șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei în 1993 și a devenit operațională în 1994. În timp ce ECRI marchează aproape 30 de ani de combatere a rasismului și intoleranței, tendințele actuale arată că acestea sunt încă probleme persistente în societățile europene, necesitând eforturi reînnoite pentru a fi depășite.

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) este compusă din 46 de membri numiți pe baza independenței, imparțialității, autorității morale și expertizei lor în abordarea problemelor legate de rasism, discriminare, xenofobie, antisemitism și intoleranță. Fiecare stat membru al Consiliului Europei numește o persoană pentru a servi ca membru ECRI.

Secretariatul Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI)

Secretariatul Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI)

Direcția Generală pentru Democrație și Demnitate Umană

Consiliul Europei

F - 67075 STRASBOURG Cedex

Telefon: +33 (0) 3 90 21 46 62

Email: ecri@coe.int

Twitter: @ECRI_CoE

Vizitați pagina noastră web:

www.coe.int/ecri

Pagina web a Consiliului Europei:

www.coe.int

ROM

www.coe.int

Consiliul Europei este cea mai importantă organizație pentru drepturile omului de pe continent. Acesta cuprinde 46 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat menit să protejeze drepturile omului, democrația și statul de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează implementarea Convenției în statele membre.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE